Evropský parlament
2024-2029

Hospodářský a měnový výbor

2024/2112(INI)

27.11.2024

NÁVRH ZPRÁVY

o evropském semestru pro koordinaci hospodářských politik 2025
(2024/2112(INI))

Hospodářský a měnový výbor

Zpravodaj: Fernando Navarrete Rojas

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....9

PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJ OBDRŽEL PODNĚTY 11

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o evropském semestru pro koordinaci hospodářských politik 2025
(2024/2112(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 121, 126 a 136 této smlouvy,

– s ohledem na Protokol č. 1 ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie o úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii,

– s ohledem na Protokol č. 2 ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie o používání zásad subsidiarity a proporcionality,

– s ohledem na Protokol č. 12 ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie o postupu při nadměrném dluhu,

– s ohledem na Smlouvu o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii,

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97[1],

– s ohledem na nařízení Rady (EU) 2024/1264 ze dne 29. dubna 2024, kterým se mění nařízení (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku[2],

– s ohledem na směrnici Rady (EU) 2024/1265 ze dne 29. dubna 2024, kterou se mění směrnice 2011/85/EU o požadavcích na rozpočtové rámce členských států[3],

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1173/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o účinném prosazování rozpočtového dohledu v eurozóně[4],

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1174/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o donucovacích opatřeních k nápravě nadměrné makroekonomické nerovnováhy v eurozóně[5],

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy[6],

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 472/2013 ze dne 21. května 2013 o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu nad členskými státy

[1] Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
[2] Úř. věst. L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj.
[3] Úř. věst. L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj.
[4] Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1173/oj.
[5] Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 8., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1174/oj.
[6] Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

eurozóny, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi[7],

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 473/2013 ze dne 21. května 2013 o společných ustanoveních týkajících se sledování a posuzování návrhů rozpočtových plánů a zajišťování nápravy nadměrného schodku členských států v eurozóně[8],

– s ohledem na hospodářskou prognózu Komise z jara roku 2024 zveřejněnou dne 15. května 2024,

– s ohledem na hospodářskou prognózu Komise z podzimu roku 2024 zveřejněnou dne 15. listopadu 2024,

– s ohledem na Monitor udržitelnosti dluhu 2023, vypracovaný Komisí dne 22. března 2024,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 8. března 2023 nazvané „Pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2024“ (COM(2023)0141),

– s ohledem na zprávu Komise ze dne 19. června 2024 vypracovanou v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie (COM(2024)0598),

– s ohledem na rozhodnutí Rady (EU) 2024/2122 ze dne 26. července 2024 o existenci nadměrného schodku ve Francii[9],

– s ohledem na rozhodnutí Rady (EU) 2024/2123 ze dne 26. července 2024 o existenci nadměrného schodku v Maďarsku[10],

– s ohledem na rozhodnutí Rady (EU) 2024/2124 ze dne 26. července 2024 o existenci nadměrného schodku v Itálii[11],

– s ohledem na rozhodnutí Rady (EU) 2024/2125 ze dne 26. července 2024 o existenci nadměrného schodku v Belgii[12],

– s ohledem na rozhodnutí Rady (EU) 2024/2128 ze dne 26. července 2024 o existenci nadměrného schodku na Maltě[13],

– s ohledem na rozhodnutí Rady (EU) 2024/2129 ze dne 26. července 2024 o existenci nadměrného schodku na Slovensku[14],

– s ohledem na rozhodnutí Rady (EU) 2024/2133 ze dne 26. července 2024 o existenci

[7] Úř. věst. L 140, 27.5.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/472/oj.
[8] Úř. věst. L 140, 27.5.2013, s. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/473/oj.
[9] Úř. věst. L, 2024/2122, 1.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2122/oj.
[10] Úř. věst. L, 2024/2123, 1.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2123/oj.
[11] Úř. věst. L, 2024/2124, 1.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2124/oj.
[12] Úř. věst. L, 2024/2125, 1.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2125/oj.
[13] Úř. věst. L, 2024/2128, 1.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2128/oj.
[14] Úř. věst. L, 2024/2129, 1.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2129/oj.

nadměrného schodku v Polsku[15],

– s ohledem na rozhodnutí Rady (EU) 2024/2130 ze dne 26. července 2024, kterým se stanoví, že Rumunsko nepřijalo účinná opatření v reakci na doporučení Rady ze dne 18. června 2021[16],

– s ohledem na doporučení Rady (EU) ze dne 12. dubna 2024, týkající se hospodářské politiky eurozóny[17],

– s ohledem na hodnocení Evropské fiskální rady ze dne 3. července 2024 týkající se vhodného nastavení fiskální politiky eurozóny v roce 2025,

– s ohledem na prohlášení Euroskupiny ze dne 15. července 2024 týkající se nastavení fiskální politiky eurozóny v roce 2025,

– s ohledem na výroční zprávu Evropské fiskální rady ze dne 2. října 2024,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 19. června 2024 nazvané „Evropský semestr 2024 – jarní balíček“ (COM(2024)0600),

– s ohledem na pracovní dokument Mezinárodního měnového fondu 24/181 ze srpna 2024 nazvaný „Taming Public Debt in Europe: Outlook, Challenges, and Policy Response“,

– s ohledem na fiskální monitor Mezinárodního měnového fondu z října 2024 nazvaný „Putting a Lid on Public Debt“,

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na stanovisko Rozpočtového výboru,

– s ohledem na zprávu Hospodářského a měnového výboru (A10-0000/2024),

A. vzhledem k tomu, že evropský semestr sehrává při koordinaci hospodářských a rozpočtových politik členských států zásadní roli;

B. vzhledem k tomu, že ve Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU) jsou definovány referenční hodnoty ve výši až 3 % schodku veřejných financí a 60 % dluhu vůči HDP; vzhledem k tomu, že celkový schodek veřejných financí EU i poměr veřejného dluhu k HDP zůstávají nad těmito referenčními hodnotami;

C. vzhledem k tomu, že dodržování výdajového pravidla předchozího rámce v eurozóně (2011–2023) činilo 52 %;

D. vzhledem k tomu, že v roce 2024 byly postupy při nadměrném schodku zahájeny nebo pokračovaly u osmi členských států; vzhledem k tomu, že se některé členské státy nestaly předmětem postupu při nadměrném schodku, přestože měly v roce 2023

[15] Úř. věst. L, 2024/2133, 1.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2133/oj.
[16] Úř. věst. L, 2024/2130, 1.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2130/oj.
[17] Úř. věst. C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj.

schodek vyšší než 3 % HDP;

E. vzhledem k tomu, že Komise dospěla v červnu 2024 k závěru, že v roce 2023 překročilo doporučenou úroveň růstu výdajů osm členských států;

1. konstatuje, že v posledních několika letech prokázala EU vysokou míru odolnosti vůči velkým otřesům, mimo jiné díky koordinované politické reakci; dále připomíná, že udržitelná podpora udržitelného růstu znamená podporu odpovědné fiskální politiky, strukturálních reforem a investic, které zvyšují produktivitu;

2. domnívá se, že k překonání výzev v oblasti konkurenceschopnosti a geopolitiky bude v zájmu zvýšení účinnosti celkových veřejných výdajů nezbytné převést výdaje v určitých oblastech politiky týkajících se evropských veřejných statků na úroveň EU; vítá odhodlání Unie zvýšit efektivitu svých výdajů a investice do celkových obranných schopností, aby odpovídaly jejím potřebám, pokud jde o rostoucí hrozby a bezpečnostní výzvy;

3. zdůrazňuje, že zásadní význam pro zvýšení investic do inovační kapacity EU a současně pro zachování konkurenceschopnosti a integrity jednotného trhu má důsledná komplexní průmyslová politika;

Hospodářské vyhlídky pro EU

4. bere na vědomí, že podle hospodářské prognózy Komise z podzimu 2024 se očekává, že HDP EU vzroste v roce 2024 o 0,9 % (0,8 % v eurozóně) a v roce 2025 o 1,5 % (1,3 % v eurozóně); bere na vědomí, že hospodářský výhled pro EU je i nadále velmi nejistý, přičemž převažují rizika, že bude horší, spíše než lepší;

5. zdůrazňuje, že vysoká míra zadlužení oslabuje hospodářskou stabilitu a schopnost reagovat na krize; je znepokojen tím, že poměr veřejného dluhu k HDP se má v roce 2025 oproti roku 2024 (82,4 % v EU a 89,1 % v eurozóně) zvýšit (na 83,0 % v EU a 89,6 % v eurozóně);

6. vyjadřuje politování nad tím, že nadměrný schodek má osm členských států, a vítá nápravná opatření;

7. bere na vědomí, že ve zprávě mechanismu varování 2024, kterou vypracovala Komise, byla zjištěna makroekonomická nerovnováha ve 12 členských státech;

Revidovaný rámec správy ekonomických záležitostí EU a jeho účinné prosazování

8. připomíná, že cílem reformy je rámec zjednodušit, zvýšit jeho transparentnost a účinnost, posílit odpovědnost členských států a zajistit jeho lepší prosazování; dále připomíná, že cílem je posílit fiskální udržitelnost prostřednictvím postupných a individuálně uzpůsobených úprav, doprovázených reformami a investicemi, a podporovat proticyklickou fiskální politiku;

9. vyjadřuje politování nad tím, že míra prosazování rámce fiskálních pravidel byla v minulosti nízká; zdůrazňuje, že je nezbytné, aby nový rámec zajišťoval členským státům rovné zacházení; potvrzuje, že úspěšnost a důvěryhodnost rámce se odvíjí do

značné míry od jeho důsledného uplatňování;

10. potvrzuje, že jelikož se do centra pozornosti opět dostaly střednědobé čisté výdaje, bude nutné, aby ve všech členských státech proběhla komplexní reforma vnitrostátních postupů rozpočtového plánování;

Vnitrostátní fiskální a rozpočtové plány

11. vyjadřuje politování nad tím, že ne všechny členské státy byly schopny předložit svůj vnitrostátní střednědobý fiskálně-strukturální plán a návrh rozpočtového plánu včas; zdůrazňuje, že to představuje zásadní překážku bránící účinnému uplatňování nových pravidel a jejich důvěryhodnosti; znovu potvrzuje, že je důležité předložit návrhy rozpočtových plánů včas, aby mohly být závazky uvedené ve fiskálních plánech převedeny do konkrétních politických opatření;

12. konstatuje, že 18 členských států navrhlo odchylky od dráhy výdajů stanovené Komisí, což v některých případech vedlo k vyššímu průměrnému růstu výdajů; vyjadřuje politování nad tím, že tyto odchylky jsou odůvodněny značnými rozdíly mezi předpoklady členských států a předpoklady Komise týkajícími se hospodářství; vyzývá Komisi k zajištění toho, aby byly ekonomické argumenty, z nichž vycházejí tyto nové dráhy výdajů navržené členskými státy, spolehlivé a aby byly založeny na datech; vyjadřuje politování nad tím, že členské státy odkládají svou fiskální korekci na konec tohoto období, který je poznamenán pomalejším růstem HDP; vyzývá Komisi, aby zabránila procyklické politice;

13. vyjadřuje politování nad tím, že stanovisko od své příslušné nezávislé fiskální instituce si vyžádalo pouze sedm členských států; s politováním konstatuje, že devět členských států nesplnilo svou povinnost vést před předložením svého vnitrostátního plánu politické konzultace s regionálními orgány a příslušnými zúčastněnými stranami; vyjadřuje dále politování nad tím, že několik členských států nezapojilo do procesu schvalování tohoto plánu vnitrostátní parlament nebo neuvedlo, zda se požadované konzultace s vnitrostátním parlamentem uskutečnily;

14. konstatuje, že pět členských států požádalo o prodloužení období vyhrazeného na fiskální korekci; podotýká, že reformy a investice použité k odůvodnění jeho prodloužení závisejí do značné míry na reformách, které již byly schváleny v rámci Nástroje pro oživení a odolnost; domnívá se, že u některých z těchto reforem není požadavek, že je třeba prokázat jejich příspěvek k potenciálnímu růstu HDP, splněn v dostatečné míře;

Orientace fiskální politiky

15. souhlasí s Euroskupinou, že vzhledem k makroekonomickému výhledu do roku 2025 je i nadále nezbytné zajistit v eurozóně postupnou, trvalou fiskální konsolidaci; zdůrazňuje, že je třeba snížit vysoký schodek a vysokou míru zadlužení takovým způsobem, který by měl minimální dopad na růst;

16. konstatuje, že se očekává, že uplatňování revidovaného rámce správy povede v letech 2024 a 2025 v eurozóně jako celku k restriktivní orientaci fiskální politiky, což je s ohledem na makroekonomický výhled a potřebu nadále zvyšovat fiskální udržitelnost

a podporovat probíhající dezinflační proces vhodné;

17. domnívá se, že důsledné uplatňování samotných fiskálních pravidel nepostačuje k dosažení optimální orientace fiskální politiky za všech okolností; vyzývá Komisi a Radu, aby navrhly mechanismus, který by pomohl zajistit, aby cyklická pozice EU jako celku vždy odpovídala makroekonomickému výhledu;

Doporučení pro jednotlivé země

18. vyjadřuje politování nad tím, že míra „plně provedených“ doporučení pro jednotlivé země klesla z 18,1 % (v období 2011–2018) na 13,9 % (v období 2019–2023);

19. připomíná povinnost členských států řešit příslušná doporučení pro jednotlivé země v rámci evropského semestru ve svém vnitrostátním fiskálním plánu;

20. poukazuje na to, že klíčovým cílem členských států by mělo i nadále být další provádění doporučení pro jednotlivé země zaměřených na zajištění větší fiskální udržitelnosti veřejných důchodových systémů a větší nákladové efektivnosti systémů zdravotní a dlouhodobé péče v souvislosti se stárnutím populace;

°

° °

21. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Základním kamenem koordinace hospodářské a rozpočtové politiky ve všech členských státech Evropské unie je i nadále evropský semestr. Ve zprávě se uvádí, že EU projevila při zvládání nedávných krizí a otřesů odolnost, která je výsledkem koordinované politické reakce, jež podpořila stabilitu a růst. Zachování této dynamiky vyžaduje, abychom znovu věnovali pozornost odpovědné fiskální politice, strukturálním reformám a investicím vedoucím k vyšší produktivitě. Ve zprávě se poukazuje rovněž na rozpočtové tlaky vyplývající z nových požadavků souvisejících s konkurenceschopností, geopolitickými výzvami a stárnutím obyvatelstva. V reakci na to se zpravodajka zasazuje o i) vypracování programu strukturálních reforem, ii) zajištění fiskální udržitelnosti a iii) účinnější vynakládání veřejných prostředků přesunem některých výdajů na úroveň EU a o vytvoření evropských veřejných statků v oblastech, jako je např. obrana. Navíc se má za to, že z hlediska zachování konkurenceschopnosti a integrity jednotného trhu má zásadní význam podpora inovací prostřednictvím silné horizontální průmyslové politiky.

Ve zprávě se uvádí, že hospodářský výhled na rok 2024 a 2025 se vyznačuje nejistotou a zhoršující se situací, pokud jde o rizika. Zpravodajka vyjadřuje znepokojení nad předpokládaným zvýšením poměru dluhu k HDP v EU, což představuje riziko pro hospodářskou stabilitu a omezuje fiskální prostor pro reakci na negativní otřesy a krize. K řešení nadměrných schodků v osmi členských státech jsou zapotřebí účinná nápravná opatření, přičemž se ve zprávě oceňuje pokračující úsilí o nápravu této nerovnováhy.

Zpráva se zaměřuje především na fungování nově přijatého rámce makroekonomické správy, který je v platnosti od roku 2024. Tento rámec představuje nejvýznamnější vývoj v procesu hospodářské koordinace. Cílem reformy je vytvořit jednodušší, transparentnější a účinnější systém, který by zajistil větší fiskální udržitelnost a zároveň podpořil proticyklická politická opatření. Zpravodajka však upozorňuje na historicky nedostatečné uplatňování fiskálních pravidel v Evropské unii a zdůrazňuje, že důvěryhodnost závisí na jejich důsledném používání a spravedlivém zacházení se všemi členskými státy.

Zpráva se zabývá konkrétně zavedením nových vnitrostátních střednědobých fiskálně-strukturálních plánů a návrhů rozpočtových plánů. Je v ní vyjádřeno znepokojení nad tím, že několik členských států předložilo tyto plány opožděně, což podkopává důvěryhodnost tohoto procesu. Zpravodajka upozorňuje rovněž na rozdíly v ekonomických předpokladech mezi některými členskými státy a Komisí, které vedly k odchylkám v navrhovaných drahách výdajů. Zpráva navíc varuje před soustředěním fiskální korekce na konec období korekce a vyzývá Komisi, aby zajistila proticyklická politická opatření. Ve zprávě zaznívá rovněž kritika nedostatečných konzultací s klíčovými zúčastněnými stranami, mj. s nezávislými fiskálními institucemi, regionálními orgány a vnitrostátními parlamenty. Zpravodajka zdůrazňuje, že je třeba zajistit, aby reformy a investice obsažené v uvedených plánech skutečně přispívaly k potenciálnímu růstu HDP.

Zpráva se shoduje s dohodou Euroskupiny, pokud jde o potřebu trvalé fiskální konsolidace v roce 2025, která by vedla k restriktivní orientaci fiskální politiky. Ačkoli je tento přístup vzhledem k makroekonomickému výhledu vhodný, zpráva varuje, že k dosažení optimálních makroekonomických výsledků pouhé uplatňování fiskálních pravidel, byť je nezbytné, nepostačuje. Zpráva obsahuje výzvu Komisi a Radě, aby zavedly mechanismy, které by

zajistily, aby celková orientace fiskální politiky v EU reagovala na cyklické podmínky.

V neposlední řadě zpravodajka zdůrazňuje, že je důležité provádět doporučení pro jednotlivé země, jelikož se jedná o klíčový prvek evropského semestru. Ve zprávě navíc vyjadřuje znepokojení nad klesající mírou „plně provedených“ doporučení pro jednotlivé země. Připomíná členským státům, že odpovídají za začlenění doporučení pro jednotlivé země do svého vnitrostátního fiskálního plánu, zejména v prioritních oblastech, jako je udržitelnost důchodového systému a účinné vynakládání výdajů na zdravotní péči.

PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJ OBDRŽEL PODNĚTY

Zpravodaj v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu prohlašuje, že při vypracovávání návrhu zprávy obdržel podněty od těchto subjektů nebo osob:

Subjekt nebo osoba

Výše uvedený seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodaje.

Pokud jsou na seznamu uvedena jména, funkce, případně jména i funkce fyzických osob, zpravodajka prohlašuje, že příslušné fyzické osoby byly seznámeny s prohlášením Evropského parlamentu o ochraně osobních údajů č. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), které stanoví podmínky platné pro zpracování jejich osobních údajů a práva související s tímto zpracováním.